Mens en Tuin - Mens en Tuin in het Park

Jaarverslag 2023

- Voorwoord 2
- Deelnemers 3
- Medewerkers 4
- Vrijwilligers 4
- Bestuur en financiën 6
- Zorg en de omgeving 7
- De tuin de kwekerij en de winkel 8
- Kwaliteit HKZ 10
- Samenvatting en conclusie 11

Voorwoord

Beste lezer,
Namens stichting **Mens en Tuin** en stichting **Mens en Tuin in het Park** presenteren we met trots het **jaarverslag van 2023**. Dit verslag biedt een inkijkje in onze activiteiten, successen en uitdagingen gedurende het afgelopen jaar. Het bestuur, dat voor beide stichtingen uit dezelfde mensen bestaat, heeft besloten geen aparte jaarverslagen meer te maken voor beide stichtingen, omdat de meeste ontwikkelingen voor beide tuinen gelden en de scheiding kunstmatig aanvoelt.
We willen we u graag bedanken voor uw betrokkenheid bij Mens en Tuin.

Kwetsbaarheid is een kracht
Deze spreuk weerspiegelt de essentie van **Mens en Tuin**. In onze zorgtuinen, in de Moerwijk en sinds mei 2018 ook in Westbroekpark bij Greens in the Park in Den Haag, werken elke dag mensen samen. De mensen die op de tuin komen hebben te maken met diverse uitdagingen, zoals psychische kwetsbaarheid, psychiatrische aandoeningen, verstandelijke beperkingen, verslaving en burn-out. Samen met en onder begeleiding van beroepskrachten en vrijwilligers wordt de helende kracht van de natuur en de verbinding tussen mens en aarde op de tuin ervaren. De biodynamische aanpak voor de tuin en de sociaal-therapeutische benadering voor de deelnemers zijn beide geworteld in de antroposofie. Samen creëren we een omgeving waarin kwetsbaarheid wordt omarmd als een waardevolle eigenschap. Wie kwetsbaarheid onder ogen durft te zien ontwikkelt kracht, wie kwetsbaarheid kan tonen gaat nog een stap verder.

Deelnemers

Deelnemers komen via de gemeente bij ons, maar ook via andere instellingen of op eigen initiatief. Er waren aan het begin van het verslagjaar 41 deelnemers. Ongeveer de helft van de deelnemers woont in een instelling voor beschermd wonen.
Zeven mensen namen afscheid. Daarvoor kwamen acht nieuwe deelnemers binnen.
Er waren aan het eind van het verslagjaar 42 deelnemers.

Mens en Tuin was aan het begin van het jaar vier dagen/ acht dagdelen per week open voor deelnemers. Sinds 1 september 2023 kunnen deelnemers ook op de woensdag terecht aan de Hillenraadweg. In het Park komen op woensdag geen deelnemers.

Terug op de tuin

Eén deelnemer die al meer dan 30 jaar naar tevredenheid bij Mens en Tuin werkte kon na het overlijden van zijn moeder niet meer komen door verhuizing. Zijn nieuwe tehuis lag buiten ons zorggebied. Dankzij de inzet van het team van Mens en Tuin en samenwerking met de zus van de deelnemer zijn de bureaucratische hindernissen overwonnen en is het gelukt deze deelnemer op zijn vertrouwde plek te laten komen werken.
Naast de begeleiding die deelnemers op de tuin krijgen, hebben zij in hun thuissituatie ook vaak persoonlijke begeleiding bij de algemeen dagelijkse verzorging. Mens en Tuin heeft hierbij een signalerende rol als dagbestedingsplek.
Op zeker moment schoot deze begeleiding voor een aantal deelnemers dermate tekort dat het team van Mens en Tuin aan de bel moest trekken. Eén deelnemer kon zelfs niet meer naar de tuin komen doordat de zorg tekortschoot. Het team heeft de instantie die de dagelijkse zorg moest leveren meerdere keren aangesproken, met als uiteindelijk resultaat dat deze deelnemer weer goed verzorgd naar de tuin komt.

De deelnemersraad

De deelnemersraad telt veel nieuwe leden en dat betekent dat er opnieuw afgetast is wat de taak en functie van de raad is in de organisatie. De belangrijkste functie van de vergadering is het uitwisselen van informatie met team en bestuur en het doen van voorstellen voor activiteiten (zoals bakken), werkwijze (omgang met gereedschap) en inrichting van de tuin (onderhoud).
De deelnemersraad kwam vier keer bij elkaar, in maart, juni, september en december. Daarnaast hebben twee leden maandelijks overleg met de coördinatoren. Er was in eerste instantie verzuimd de deelnemersraad uit te nodigen voor de bijeenkomsten voor het beleidsplan. Gelukkig zijn toch bij alle bijeenkomsten deelnemers aanwezig geweest.

Medewerkers

Mens en Tuin is gezegend met veel toegewijde medewerkers, daar zijn wij dankbaar voor. Zoals veel zorginstellingen hebben wij ook te kampen met uitval van werknemers. Aan het begin van het jaar hadden we twee zieke medewerkers en één medewerker was met zwangerschapsverlof. Eén van de vaste invalkrachten nam afscheid wegens verhuizing naar het Noorden van het land. De vervanging van de afwezige medewerkers gaf desondanks geen problemen, het aantal inval- en oproepkrachten was steeds voldoende om het rooster te vullen met vertrouwde gezichten.
De algemeen zorgcoördinator nam de dossiers van de deelnemers in het Park onder haar hoede tijdens de afwezigheid van de zorgcoördinator daar.
Aan de Hillenraadweg kwam in het voorjaar een medewerker terug na bijna een jaar afwezigheid. Haar re-integratie verliep voorspoedig. In maart kwam ook de medewerker van het Park terug na haar bevallingsverlof. Haar vervanger heeft afscheid genomen.
Eén medewerker van de Hillenraadweg is het hele jaar arbeidsongeschikt gebleven.

De kosten van ziekte en vervanging worden slechts gedeeltelijk door verzekering gedekt. Ook de uitkering van UWV voor het bevallingsverlof bleek slechts een deel van de kosten te dekken. Halverwege het jaar bleken onze uitgaven de inkomsten te overstijgen. Het bestuur voelde zich gedwongen in te grijpen in het aantal uren van de werkbegeleiders. De tarieven van de zzp'ers zijn gelijk getrokken met de cao en naar beneden bijgesteld en de verdeling van uren over beide locaties is rechtgetrokken. De zorgcoördinator van het Park heeft in overleg met het bestuur besloten haar contract te beëindigen. Zij heeft met een lunch bij Greens afscheid genomen van deelnemers en medewerkers van Mens en Tuin in het Park. Met de medewerking van het hele team is het gelukt om een minimum aantal benodigde uren te bepalen, zodat onze deelnemers nagenoeg geen nadeel ondervonden.

Vrijwilligers

Er waren aan het begin van het verslagjaar zestien vrijwilligers voor Mens en Tuin werkzaam aan de Hillenraadweg en drie in het Park.
Twintig personen hebben zich aangemeld om vrijwilliger te worden en hebben een kennismakingsgesprek gehad. Eén persoon viel na kennismaking meteen af omdat de tuin geen passende plek bleek te zijn.
Zes personen stopten binnen twee maanden. Een vond ander vrijwilligerswerk beter aansluiten, drie kregen betaald werk, één kwam erachter dat ze liever zelfstandig wilde werken en één sloot toch niet aan bij de visie en werkwijze van Mens en Tuin en kon daarom na de proeftijd niet doorgaan.
Drie vrijwilligers zijn gestopt. Een vond het tijd voor iets anders, een is verhuisd naar het buitenland en voor één vrijwilliger werd het te druk.
Vier personen zijn tijdelijk gestopt. Een vanwege een opleiding en baan, één is na een burn-out weer aan het werk gegaan, één viel uit wegens lichamelijke ongemakken en één had het tijdelijk te druk.

In totaal hebben 23 vrijwilligers langer dan twee maanden meegewerkt aan de Hillenraadweg en vier in het Park. In het park is in mei een nieuwe vrijwilliger gestart. Mens en Tuin hecht grote waarde aan de vrijwilligers die zich belangeloos inzetten voor de tuin. Ze dragen bij ieder op hun eigen wijze. Het werk gaat verder dan taken, ze zijn van onschatbare waarde voor Mens en Tuin. Het is mooi om te zien dat sommige vrijwilligers door hun inzet bij Mens en Tuin doorstromen naar betaald werk, terwijl andere in de tuin juist ontspanning ervaren naast een drukke betaalde baan. De tuin en de mensen bieden verbinding. We leren van elkaar.
Naast bovengenoemde vrijwilligers zijn er nog de vrijwillige bestuursleden (zie hieronder).

De vrijwilligers zijn uitgenodigd bij de beleidsbijeenkomsten aan het begin van het jaar. In drie bijeenkomsten zijn de sterke en zwakke punten van de organisatie benoemd en is er gezamenlijk gekeken naar de gewenste koers.
Op 24 juni, Sint Jan, was de Open Dag van Mens en Tuin, waar de vrijwilligers een belangrijke rol vervullen.

In november hebben de vrijwilligers met team en bestuur een bijeenkomst gehad waar onze imkers verteld hebben over de wondere wereld van de bijen. Daarna werd er gezamenlijk gegeten.

Bestuur en financiën

Het bestuur bestond aan het begin van het jaar uit vier leden.
Op 8 mei 2023 is Wouter Drewes overleden. Hij is 17 jaar lid van het bestuur van Mens en Tuin geweest. Wouter had als voormalig schoolleider in Den Haag een groot netwerk en veel bestuurlijke ervaring. Mens en Tuin in het Park had een speciaal plekje in zijn hart. Hij heeft zijn ervaring vruchtbaar kunnen maken om de tuin in het Westbroekpark in de eerste roerige jaren bij te staan.

Het bestuur bestaat sinds het wegvallen van Wouter Drewes uit Maartje Post, Joost Korsten en Linde Wilmink. Het bestuur kijkt nog uit naar een waardige opvolger voor Wouter.
Het bestuur heeft in 2023 elf keer vergaderd thuis bij Linde Wilmink.
De algemeen coördinator is in beginsel bij alle vergaderingen aanwezig,
De onderwerpen die achtereenvolgens speciale aandacht vroegen waren:

1. In hoeverre is het vol te houden dat de twee locaties in verschillende stichtingen zijn ondergebracht? Financieel is vorig jaar de scheiding losgelaten; voor de gemeente waren we al één instantie en het scheiden van de administratie van de twee locaties maakte het werk onnodig ingewikkeld. We hebben besloten de organisatorische scheiding alleen in stand te laten waar dat zinvol is. Dit jaarverslag geldt voor beide locaties.
2. Eind maart werden we getoetst voor het HKZ keurmerk. Daarbij wordt gekeken of je als zorgverlener voldoet aan kwaliteits- en veiligheidsnormen voor de zorg. In november 2022 was gebleken dat we niet alle documenten op orde hadden, zodat we een herkansing kregen. Nu hadden we een positief resultaat.
3. De overeenkomst met Greens is geëvalueerd en wordt ongewijzigd voortgezet.
4. De personeelslasten bleken hoog door ziekte en re-integratie. Halverwege het jaar voelde het bestuur zich gedwongen in te grijpen in het aantal uren van de werkbegeleiders. De tarieven van de zzp'ers zijn gelijk getrokken met de cao en naar beneden bijgesteld en de verdeling van uren over beide locaties is rechtgetrokken. We hebben afscheid moeten nemen van een invaller en een vaste medewerker. Dankzij ieders medewerking zijn de negatieve gevolgen beperkt gebleven.
5. De boekhouder die we sinds enkele jaren hebben voor het verwerken van onze inkomsten en uitgaven, blijkt traag met het verwerken van gegevens. Dat betekent dat we niet op elk moment goed inzicht hebben in de stand van zaken. We besluiten de boekhouding elders onder te brengen.

Zorg en de omgeving

Deelnemers komen via de gemeente bij ons, maar ook via andere instellingen of op eigen initiatief. Het werk is niet productiegericht, de mens staat centraal. Het product is daarmee zeker niet onbelangrijk, het product wordt gewaardeerd en afgenomen door de klanten van de winkel en door restaurant Greens, waar de oogst uit de tuin door de chef-kok bereid wordt en door de gasten gegeten wordt.
De zorg heeft als doel:

- de gelijkwaardigheid van mensen recht te doen
- de werkomgeving zo vorm te geven dat deelnemers kunnen floreren
- de individuele ontwikkelingsvraag van de deelnemers te helpen vinden
- sociale netwerken te vormen waarin individuele en gemeenschappelijke ontwikkeling gestimuleerd wordt.

In de tuin doen we ons best in alle daagse activiteiten aan deze doelen te werken.

De tuin aan de Hillenraadweg is al meer dan een jaar aan het oog onttrokken door een grote bouwput. Na langdurig slopen is in 2023 begonnen met het bouwen, eerst van een parkeergarage en daarna is begonnen aan de woontorens van de Schaloen. Dit project bouwt 570 appartementen, waarvan de eerste in 2025 worden opgeleverd. Door het bouwen maakt de buurt een verwaarloosde indruk en de bouwactiviteiten veroorzaken soms (geluids)overlast. Dat verstoort wel eens de rust die we gewend zijn, maar gelukkig hebben we er meestal weinig last van. En door de omringende lelijkheid wordt de tuin wel als extra mooi ervaren!

Wij werken hard om onze zo geliefde plekken nog meer zichtbaarheid te geven in Den Haag. We blijven een kleine speler in de zorgmarkt en daarom moeten wij extra ons best doen om zichtbaar te zijn, door te verbinden met de wijk via netwerktafels en door ons te verbinden aan buurtinitiatieven. Deze zijn er veel in Moerwijk en Scheveningen.

We hebben goed contact met de accounthouder van de gemeente, er is wederzijds vertrouwen. Dit is heel steunend en belangrijk voor een kleine organisatie als Mens Tuin. We hebben ook goed contact met de Operatie Steenbreek, die ons klanten oplevert voor de plantenkwekerij, en natuurlijk koesteren we ons contact met het restaurant Greens, dat groente uit de tuin gebruikt in de gerechten en ons via de Tuinen van Greens financieel steunt.

Er is ook goed contact met onze buren Verpleeghuis Sammersbrug. We moedigen de bewoners graag aan om in onze tuin een ommetje te maken.

Vanaf 1 september is Mens en Tuin aan de Hillenraadweg weer vijf dagen per week open. Ook onze tuinwinkel is weer open op de woensdag.

Op onze open dagen – ook in het Westbroekpark – hebben wij een hoop nieuwe gezichten gezien en deze waren ook daardoor een groot succes. Met mooie gesprekken, die leiden tot nieuwe inzichten, tot samenwerking en verbinding.

De tuin, de kwekerij en de winkel

Mens en Tuin laat zien hoe sterk de natuur kan zijn. Na de droogte van vorig jaar, een koud en nat voorjaar en vervolgens weer een droge, hete periode, stond de tuin er prachtig bij. Het beregeningssysteem werd gerepareerd door de mensen van Stolze. Bij grote droogte kunnen we nu weer onze tuin, winkel en kwekerij beregenen vanuit de Strijp.
De kou van het voorjaar betekende helaas wat vertraging en teleurstelling tijdens het opkweken. Wij raden onze klanten altijd aan om nieuwe plantjes in het najaar in de grond te zetten. De grond is dan nog lekker warm, zodat de wortels worden uitgenodigd hun weg te zoeken. In de lente zijn ze dan helemaal klaar voor het nieuwe seizoen.

Bijen

We hebben twee bijenvolken mogen verwelkomen op Mens en Tuin. De tuin zoemt, samen met de wilde bijen, vliegjes en allerlei andere beestjes doen zij een groot deel van het werk. Wij zijn heel blij met deze aanwinst en ook voor onze imkers was het een verrassing dat twee volken zich zo snel lieten vangen. Het lijkt alsof ze het naar hun zin hebben. Beide volken hebben de winter overleefd (maar dat hoort eigenlijk in het jaarverslag van 2024).

Bloei

In onze tuin groeit en bloeit alles op het moment dat het er klaar voor is. Het afgelopen jaar hebben we een van onze vrijwilligers in volle glorie tot bloei zien komen na een aantal prachtige jaren van groei. Toen de vaste tuinmedewerker een jaar lang afwezig was heeft deze vrijwilliger de leiding over de tuin en kwekerij grotendeels op zich genomen. Wij voelen ons gezegend met zulke mensen.

Open Dag in het Park

Mens en Tuin in het Westbroekpark bestond dit jaar vijf jaar. Dit werd gevierd met een feestelijke markt onder de eikenboom in de tuin van Greens. Er waren niet alleen plantjes en zaden uit eigen kweek te koop, maar ook boeketjes uit de tuin, pesto gemaakt van kruiden uit de tuin, door deelnemers gemaakte houten onderzetters en vogelhuisjes. Er werd muziek gemaakt door een deelnemer en er was een expositie van schilderijen van een deelnemer.

Open Dag Hillenraadweg

Eigenlijk is het elke dag open dag bij Mens en Tuin aan de Hillenraadweg, iedere winkel-bezoeker wordt uitgenodigd om een rondje door de tuin te maken. Als de winkel open is, is de tuin ook open. Alleen op de open dag zijn de bezoekers ook welkom in de binnenruimtes.Het thema van de Open Dag aan de Hillenraadweg was “verbinding”. Op 24 juni was het dan eindelijk zo ver en het was een stralend zonnige dag, waarbij verbinding op verschillende manieren, in grote en in kleine gebaren terug te vinden was.
Verbinding met de wijk Moerwijk, verbinding met de tuin, verbinding met de planten en dieren in de tuin, verbinding met elkaar en met jezelf.

Er werden pannenkoeken gebakken door Lotties Pannenkoeken, er was koffie van onze trouwe koffieleverancier El Alto en rond de 150 ijsjes werden geschaafd door de ijskar van Sranami's Lemonade & Ice. In de bijentuin stond een van de lokale helden uit Moerwijk, Sergio, met zijn prijswinnende inmaakpotjes Chimichurri.

Tijdens de verschillende Tuin Tours konden bezoekers de tuin even in een ander daglicht bekijken. Zo konden ze meewandelen met een insectenwandeling. Een vrijwilliger vertelde over de Sint-Jacobsvlinder bij het duinkruiskruid, de dwergkattenstaartsnuitkever (ja, die bestaat echt) en het goudhaantje, die te vinden is bij de rozemarijnstruik. Ook de Tuin Tour rondom de formule van de gulden snede, gegeven door een van onze deelnemers, bekeek de tuin weer in een ander perspectief. Een andere Tuin Tour ging over de geschiedenis van de verschillende delen in de tuin en de planten die er staan.

Extra dag

Vanaf 1 september is Mens en Tuin aan de Hillenraadweg ook op de woensdag open. Dit was een langgekoesterde wens van een groot aantal van onze huidige deelnemers en het biedt ook weer ruimte voor nieuwe deelnemers. Ook onze tuinwinkel is weer open op de woensdag.

Bloembollen en fruitstruiken

Vanaf 1 oktober waren weer biologische bloembollen in de winkel te verkrijgen. Die worden door onze deelnemers gesorteerd en verpakt. Via via konden we dit najaar ook een klein assortiment biologische fruitstruikjes aanbieden, onder andere framboos (geel en rood), doornloze braam, jostabes en kruisbes, en zelfs een paar laagstamboompjes (kers, appel en pruim). Dankzij de fijne mensen van WIJdehorst konden we ze voor een hele vriendelijke prijs aanbieden.

Adoptiekerstbomen

Dit jaar werkten we voor het eerst samen met Adopteer een Kerstboom. Wij vinden dit een waardevolle manier om een levende boom in huis te halen en te laten zien dat je met liefde en zorg met planten kunt samenwerken.
Uitgebreide informatie vindt u op: https://www.adopteereenkerstboom.nl/
Er was een waar kerstbomenbos op ons terrein. De plantjes die normaal in de winkel staan, bewaren we gedurende de winter achter op het terrein bij de grote kas, onder een anti-vries-vlies.
In januari mocht men de boom weer inleveren. De kweker kwam de bomen weer ophalen om ze een plekje te geven in het veld, waar ze een jaar lang verzorgd worden.
Wie dit jaar een boom geadopteerd heeft, krijgt in november 2024 weer bericht en als je boom nog leeft kun je hem opnieuw reserveren. Zo kun je met een beetje geluk jaren voor je kerstboom zorgen.
In onze winkel werden verder zelfgemaakte kerststukjes verkocht. Ook de zelfgemaakte kaarten en de kaarsen van Rudolf Steiner Zorg vonden hun weg naar de klanten.

Kwaliteit HKZ

Het certificaat van HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) staat voor duurzame kwaliteitsverbetering in zorg en welzijn. De HKZ norm voor Kleine organisaties is van toepassing op organisaties met maximaal 10 fte / medewerkers.
Bij de HKZ-audit wordt (terecht) streng gekeken naar de veiligheid van documenten, email en authenticatie. In november 2022 bleek dat we niet alle documenten voldoende op orde hadden, zodat we geen goedkeuring kregen. Ook een actueel beleidsplan ontbrak. Indien we deze gebreken zouden herstellen voor maart 2023 zouden we alsnog goedgekeurd worden.
Het jaar 2023 begonnen we voortvarend met bijeenkomsten voor medewerkers, vrijwilligers, de deelnemersraad en het bestuur, om te komen tot een breedgedragen beleidsplan. Er is in drie bijeenkomsten stilgestaan bij de sterke punten, de zwakke punten en de verbeterpunten van Mens en Tuin. Deze SWOT analyse maakte duidelijk hoeveel kennis er in de organisatie en in de hoofden van de mensen aanwezig was. Ook kwam naar voren hoe zeer de antroposofische identiteit van de tuin wordt omarmd en gewaardeerd door de mensen die zijn betrokken bij de tuin. De identiteit is sterk verweven met de tuin, maar wordt gewoonlijk niet zo benoemd in jaarverslagen.
In de daginvulling, de weekinvulling en jaarrond wordt er gewerkt met het ritme van de natuur, de jaarfeesten en de weekspreuken. In de zorg wordt altijd gekeken naar individuele kwaliteiten en ontwikkelingsmogelijkheden van deelnemers, medewerkers en vrijwilligers. Zo is onze identiteit onlosmakelijk verbonden met de Tuin.
Om de kennis uit de hoofden te krijgen en meer overzicht te creeeren is er gewerkt aan een nieuwe inrichting van Sharepoint en het maken van een ‘wegwijzer’ voor nieuwe mensen. Ook is er een selectie gemaakt van de documenten die her en der stonden opgeslagen en de bruikbare en verbeterde versies staan op de nieuwe plek.

Eind maart werd gekeken of we goed op weg waren met de verbeterpunten en dat waren we. Ons oude certificaat werd verlengd. Vervolgens moesten we nog aan de slag met de nieuwe normen en kregen we in november daarvoor de audit. Ook deze toets hebben we glansrijk doorstaan. Zo konden we het jaar 2023 kwalitatief positief afsluiten.

Samenvatting en conclusie

Belangrijkste feiten:

- De SWOT analyse maakte duidelijk hoeveel kennis er in de organisatie en in de hoofden van de mensen aanwezig was. Ook kwam naar voren hoezeer de antroposofische identiteit van de tuin wordt omarmd en gewaardeerd door de mensen die zijn betrokken bij de tuin. De identiteit is sterk verweven met de tuin, alleen weinig beschreven in jaarverslagen of beleidsplannen.
- We hebben gezamenlijk met medewerkers, deelnemers en vrijwilligers onze doelen geformuleerd in een beleidsplan voor 2023-2028.
- Sinds 1 september 2023 kunnen deelnemers ook op de woensdag terecht aan de Hillenraadweg.
- Een aantal medewerkers zijn uitgevallen dit jaar, maar dankzij onze geweldige inval- en oproepkrachten is het rooster steeds gevuld met vertrouwde gezichten.
- Halverwege het jaar is er organisatiebreed gekeken naar herverdeling van uren om een financieel gezonde positie te behouden.
- We hebben meer deelnemers een plek kunnen geven in onze tuinen.
- De bouw van het project de Schaloen is gestart en de omgeving rond Mens en Tuin aan de Hillenraadweg is een bouwput.
- We hebben dit jaar een inhoudelijke en gezellige bijeenkomst kunnen houden voor medewerkers en vrijwilligers en de beide Open Dagen waren een feest. Er was een goede verbinding met de wijk.
- We hebben weer twee bijenvolken.
- De HKZ audit is positief afgesloten.